

Deel 2 Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens:

De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

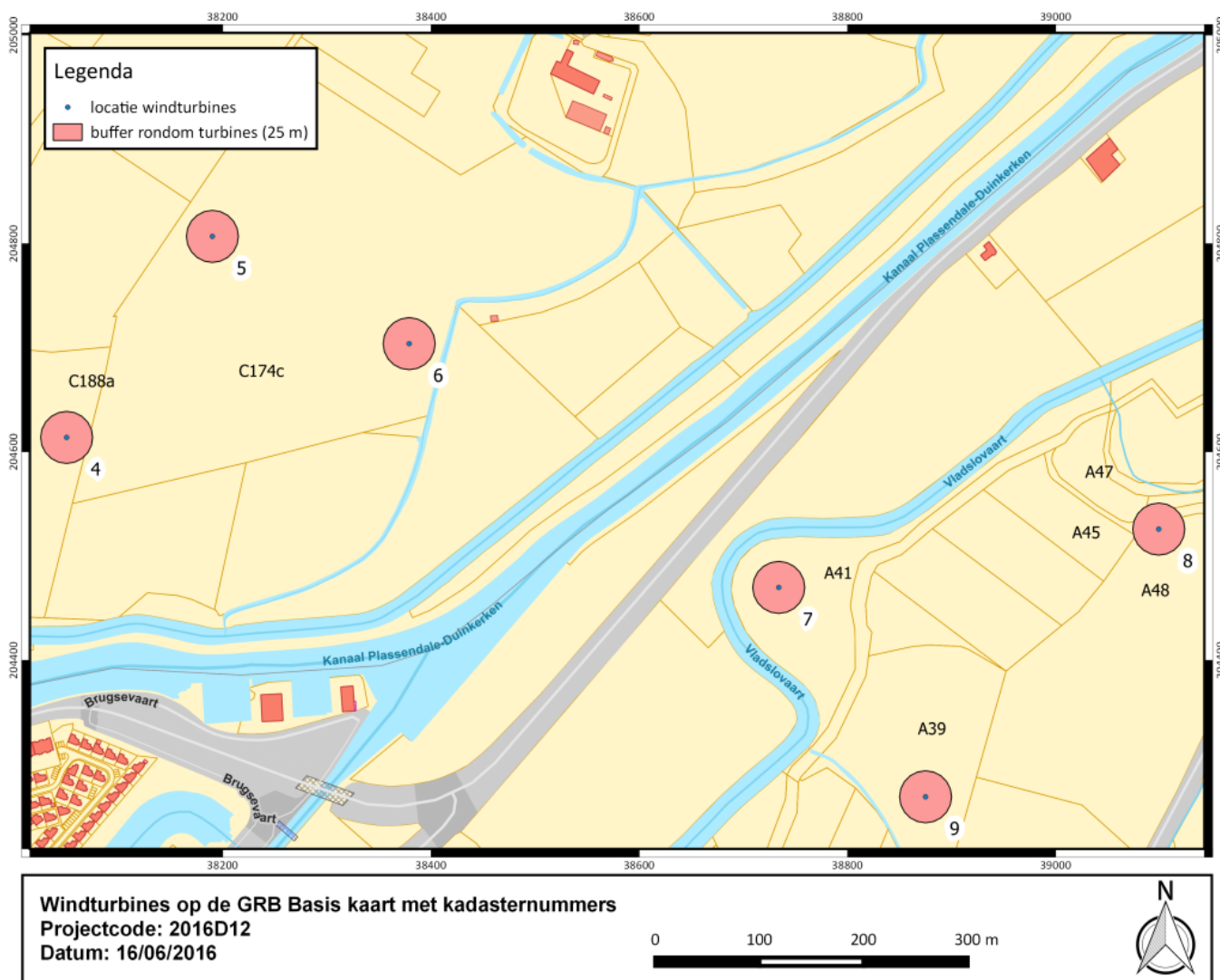
a) de naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer; Elicio NV, John Cordierlaan 9, 8400 Oostende.

b) het erkenningsnummer van de erkende archeoloog; OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

c) de naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog; Janiek De Gryse, Ten Briele 14, Bus 15, 8200 Sint Michiels Brugge

d) de locatie van het vooronderzoek met vermelding van provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem en bounding box in Lambertcoördinaten (EPSG:31370); West-Vlaanderen, Middelkerke en Nieuwpoort, Cluster 1: Boterdijk z/n Cluster 2: Polderdijk z/n, Windpark, Bounding box cluster1: $X_{\min}=37977$, $Y_{\min}=204847$, $X_{\max}=38438$, $Y_{\max}=204585$, bounding box cluster 2: $X_{\min}=38701$, $Y_{\min}=204240$, $X_{\max}=39128$, $Y_{\max}=204575$

e) het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje. Middelkerke Afd. 10/Westende, sectie C, 188a, 174c en 151b. Nieuwpoort Afd. 3/Sint-Joris, Sectie A, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 48 en 49.

Figuur 23: Aanduiding van het plangebied op de GRB kaart van Vlaanderen (bron: Geopunt) (16/06/2016).

2.2 Synthese

Het plangebied “Windpark Nieuwpoort/Middelkerke” behelst de bouw van 2 clusters van elk 3 windturbines. Deze clusters zijn gelegen ten westen en ten oosten van het kanaal Plassendale-Nieuwpoort. De totale oppervlakte van de werkzaamheden omvat 16 000 m², deze oppervlakte omvat de sokkels van de turbines, tijdelijke en permanente werkzones en kabelgeulen en een wegkoffer. Deze werkzaamheden kunnen een bedreiging vormen voor eventueel aanwezig ondergronds erfgoed.

Op basis van de gegevens van het bureauonderzoek (landschappelijk/historisch) werd een inschatting gemaakt naar het archeologisch potentieel van de terreinen in kwestie. Uit het landschappelijk onderzoek blijkt dat de ondergrond ter hoogte van de oostelijke cluster (turbine 7, 8 & 9) bestaat uit “uitgebrikte” gronden. Dit zijn gronden waar klei is gewonnen voor de productie van bakstenen. Deze activiteiten dateren van na de jaren '50, wat impliceert dat de kans zeer klein of zelfs onbestaand is dat er zich nog grondvaste archeologische sporen bevinden. Wat betreft de oostelijke cluster wordt geen verder onderzoek aanbevolen. De archeologische waarde van deze terreinen is nihil.

Met betrekking tot cluster 1 (turbine 4, 5 & 6) werden geen argumenten gevonden om te verzaken aan verder archeologisch onderzoek. Het raadplegen van de historische bronnen en het kaartmateriaal, in combinatie met de gegevens van de Centraal Archeologische Inventaris, geven geen archeologische vindplaatsen weer op het plangebied zelf. Wel is één CAI locatie bekend (CAI 72982) op 250m ten noordoosten van cluster 1. Het betreft de Grote Bamburghoeve, een hoeve met walgracht, die reeds wordt afgebeeld op de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1778). Deze heeft vermoedelijk een volmiddeleeuwse oorsprong als uithof van de Sint-Pietersabdij van Oudenburg. Mogelijk bevinden zich nog restanten van activiteiten die zich in de directe nabijheid van de hoeve afspeelden in de ondergrond.

Onderzoek op basis van historisch bronmateriaal, loopgravenkaarten en luchtfoto's toont aan dat het terrein gelegen is in de frontzone van de Eerste Wereldoorlog en een belangrijke rol speelde tijdens de “Slag om de IJzer”. Hieruit blijkt dat de Grote Bamburghoeve een fel bevochten steunpunt was in de Duitse linie na de verovering ervan, en werd ingericht als veldhospitaal in het najaar van 1914. Net ten zuiden van de hoeve, 200-tal meter ten noorden van de planlocatie, loopt een ontdubbelde gevechtssloopgraaf met vierkante traversen en een oost-west oriëntatie.

De bronnen wijzen niet in de richting van de aanwezigheid van structuren op het plangebied, het is echter niet uitgesloten dat nog resten van een vooruitgeschoven post of de materiele neerslag van de begindagen van de slag om de IJzer zich nog in de ondergrond bevinden. Wel moet er rekening mee gehouden worden dat structuren aan het IJzerfront, in het algemeen, niet diep werden ingegraven. Ook de aanwezigheid van gesneuvelden behoort tot de mogelijkheden.

Met betrekking tot relictendaterend uit de periode 1914-1918 moet gewezen worden op de mogelijkheid dat nog een (aanzienlijke) hoeveelheid niet-ontplofte oorlogsmunitie wordt aangetroffen, inclusief toxische en (zeer) grote kalibers.

Ook tijdens de Tweede Wereldoorlog werden in de directe omgeving van het plangebied defensieve structuren aangelegd. Op de percelen net ten noorden van de Grote Bamburghoeve werd een veldbatterij ingericht. Deze maakte deel uit van de Atlantikwall en bestond uit enkele bunkers met verschillende functie, verbonden door een loopgravenstelling. Deze batterij was omringd door prikkeldraad en een mijnenveld (anti-tank).

De gevechtsacties tijdens de bevrijding in de Tweede Wereldoorlog aan het westelijk front, zijn veel kortstondiger van aard en laten weinig of geen grondvaste sporen na in de bodem, het kan echter niet uitgesloten worden dat hier nog relictend worden aangetroffen. Ook met betrekking tot deze periode moet gewezen worden op de mogelijkheid dat nog oorlogsmunitie, wordt aangetroffen.

Op basis van het bureauonderzoek kunnen dus sporen verwacht worden uit de middeleeuwen, Eerste en Tweede wereldoorlog. Het kan evenwel niet uitgesloten worden dat sporen uit oudere periodes worden aangesneden.

2.3 Gemotiveerd advies

Uit voorgaande synthese blijkt dat verder archeologisch onderzoek, ter hoogte van de westelijke cluster noodzakelijk is. Hier wordt een prospectie met ingreep in de bodem, in de vorm van proefsleuven, voorgesteld ter hoogte van de turbinesokkels en belendende (tijdelijke) werkzones. De methode van prospectie met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven is de enige geschikte manier om, in dit geval, archeologische relictten degelijk in kaart te brengen.

Non-intrusieve onderzoeksmethodes zijn hier van weinig tot geen nut. Veldkartering kan nuttig zijn indien de velden net geploegd zijn, maar de kans is meer dan waarschijnlijk dat hier enkel indicaties voor menselijke aanwezigheid vanaf de volle middeleeuwen worden waargenomen en deze zijn reeds gekend uit het bureauonderzoek. De landschappelijke situatie is duidelijk, zoals aangegeven op de bodemkaart. Ook zijn er geen indicaties voor steentijdvindplaatsen in de nabije omgeving. Landschappelijk en verkennend archeologisch booronderzoek zijn hier dus ook niet aangewezen, aangezien zij meer dan waarschijnlijk geen bijkomende informatie zullen opleveren.

Ook een non-destructief geofysisch onderzoek is hier niet aangewezen; dit onderzoek zou een indicatie geven van archeologische resten in de bodem. Deze data zou indicatief zijn en achteraf zou de aanwezigheid ervan nogmaals dienen gecontroleerd te worden tijdens een onderzoek met ingreep in de bodem. Een proefsleuvenonderzoek zorgt ervoor dat deze prijzige geofysische fase gesupprimeerd kan worden en minimaliseert de kosten en het tijdsverlies. Een proefsleuvenonderzoek zal ook toelaten duidelijkere bewijzen van diverse archeologische restanten in kaart te brengen in vergelijking met een geofysisch onderzoek.

Waar geulen worden gegraven voor kabels en op de locatie van de ondiepe wegkoffer, waar bijgevolg de ingreep in de bodem van beperkte aard is (respectievelijk 75cm breed en 80 tot 140cm diep en 400cm breed en 25cm diep), wordt een werfbegeleiding aanbevolen. Deze werfbegeleiding heeft als doel eventuele gesneuvelden of vondstenconcentraties die daarop wijzen te herkennen en op wetenschappelijke wijze te registreren en te bergen. Een werfbegeleiding is hier de aangewezen methode om met een minimum aan inzet van mensen en middelen en zo een minimaal mogelijke impact op de planning van de werkzaamheden toch de integriteit van eventueel aanwezige menselijke resten te waarborgen.

Hierdoor worden zo weinig mogelijke bijkomende ingrepen in de bodem gedaan en worden eventueel aanwezige archeologische relictten in situ bewaard conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk artikel 19 met betrekking tot de aanbeveling van een werfbegeleiding. De werfbegeleiding heeft als doel om het archeologische bodemarchief maximaal te registreren en te onderzoeken, daar waar een volwaardige archeologische opgraving niet mogelijk of niet opportuun is. Een werfbegeleiding kan in dit geval een archeologische opgraving vervangen omdat de activiteit tot doel heeft bijkomende ingrepen op het bodemarchief te vermijden (Code van Goede Praktijk, hoofdstuk 19, nr. 1). Een prospectie met ingreep in de bodem of een onmiddellijke vlakdekkende opgraving zou een veel te grote kost betekenen zonder garanties op datareturn.

Ter hoogte van de oostelijke turbinecluster is verder archeologisch onderzoek van geen nut, vanwege de historisch gedocumenteerde verstoring door kleiwinning in functie van baksteenproductie.

Toetsing aan de 4 criteria opgenomen in de Code van Goede Praktijk (artikel 5.3):

-mogelijk: op het terrein zijn geen obstakels aanwezig die het de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek en werfbegeleiding in het gedrang brengen.

-nuttig: op basis van de historische bronnen en het landschappelijk bureauonderzoek kan beargumenteerd worden dat ter hoogte van turbinecluster 2 verder archeologisch onderzoek van geen nut is. Ter hoogte van cluster 1 kunnen de proefsleuven het nog aanwezige archeologisch potentieel in kaart brengen. Op basis van de gegevens die hierbij verkregen worden kan een gedegen beslissing genomen worden in functie van een eventueel vervolgonderzoek. Bij dit proefsleuvenonderzoek dient minstens 10% van de totale oppervlakte geïventariseerd te worden.

Ter hoogte van de wegkoffer en de kabelgeul(en) wordt een actieve werfbegeleiding aanbevolen in functie van gesneuvelden. De mogelijke aanwezigheid van menselijke resten, die in verband kunnen gebracht worden met de “Slag om de IJzer”, vormen voldoende argument om deze grondwerken visueel op te volgen.

-schadelijk: een vooronderzoek met ingreep in de bodem bestaand uit proefsleuven is de enige wetenschappelijk verantwoorde manier om het archeologisch potentieel van de werkzones in kaart te brengen. Bij dit onderzoek blijft de mate van spoorbewerking beperkt waardoor deze bewaard blijven voor eventueel vervolgonderzoek. De kleinschalige ingrepen in de bodem mbt tot de wegkoffer en kabelgeulen worden archeologisch opgevolgd, dit betekent louter een registratie en berging van eventueel aangetroffen menselijke resten of eventuele vondsconcentraties zonder bijkomende ingreep in de bodem.

-noodzakelijk: op de werkzone van cluster 1 (turbine 4, 5 & 6) is verder onderzoek noodzakelijk. De bouw van de windturbines impliceren een aanzienlijke ingreep in de ondergrond. Ook de impact van zwaar materieel zoals graafmachines, dumpers, hijskranen en betonmixers is te groot op het eventuele aanwezige erfgoed. Hierdoor moet uitgegaan worden van een scenario waarbij in situ bewaring onmogelijk is.

Bij de wegkoffer en kabelgeulen is de opvolging van de werken door een archeoloog essentieel, omwille van ethische redenen is het niet mogelijk deze werkzaamheden niet op te volgen. Men kan niet toelaten dat menselijke resten niet worden herkend of waargenomen, laat staan dat er aan verzaakt wordt deze op wetenschappelijke manier te registreren of te bergen.

2.3.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen.

Doel van de terreininventarisatie met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven is een inschatting maken van het archeologisch potentieel binnen het plangebied. Hierbij is het van groot belang dat minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- wat zijn de bodemhorizonten? Geef een beschrijving en duiding?
- zijn er archeologische sporen aanwezig?
- op welk(e) niveaus manifesteren de archeologische sporen zich? Wat is de relatie tussen de bodem en de sporen?
- wat is de aard, datering en bewaringstoestand van de sporen?
- maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- kunnen de sporen in verband gebracht worden met de Grote Bamburghoeve?
- wat is de aard van de sporen uit de Eerste Wereldoorlog? kunnen deze gelinkt worden aan de slag bij de IJzer?
- hoe zijn WOI structuren opgebouwd, zijn er aanwijzingen voor een ondergrondse component?
- voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (m.a.w. is behoud in situ mogelijk?)

-voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de ruimtelijke ontwikkeling en niet in situ bewaard kunnen blijven:

- wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zone(s) voor vervolgonderzoek
- welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel methodologisch als voor de aanpak van het vervolgonderzoek
- welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?
- zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

Met betrekking tot de actieve werfbegeleiding moet de aandacht uitgaan naar de aanwezigheid van menselijke resten en eventuele vondsten. Hierbij moeten minimaal volgende vragen beantwoord worden:

- zijn er menselijke resten gerecupereerd tijdens de werfbegeleiding?
- wat is hun bewaringstoestand?, bevinden deze resten zich nog in verband of is er sprake van los botmateriaal?
- tot welke natie behoorde(n) de gesneuvelde(n)
- kunnen uitspraken gedaan worden over leeftijd of andere fysieke kenmerken?

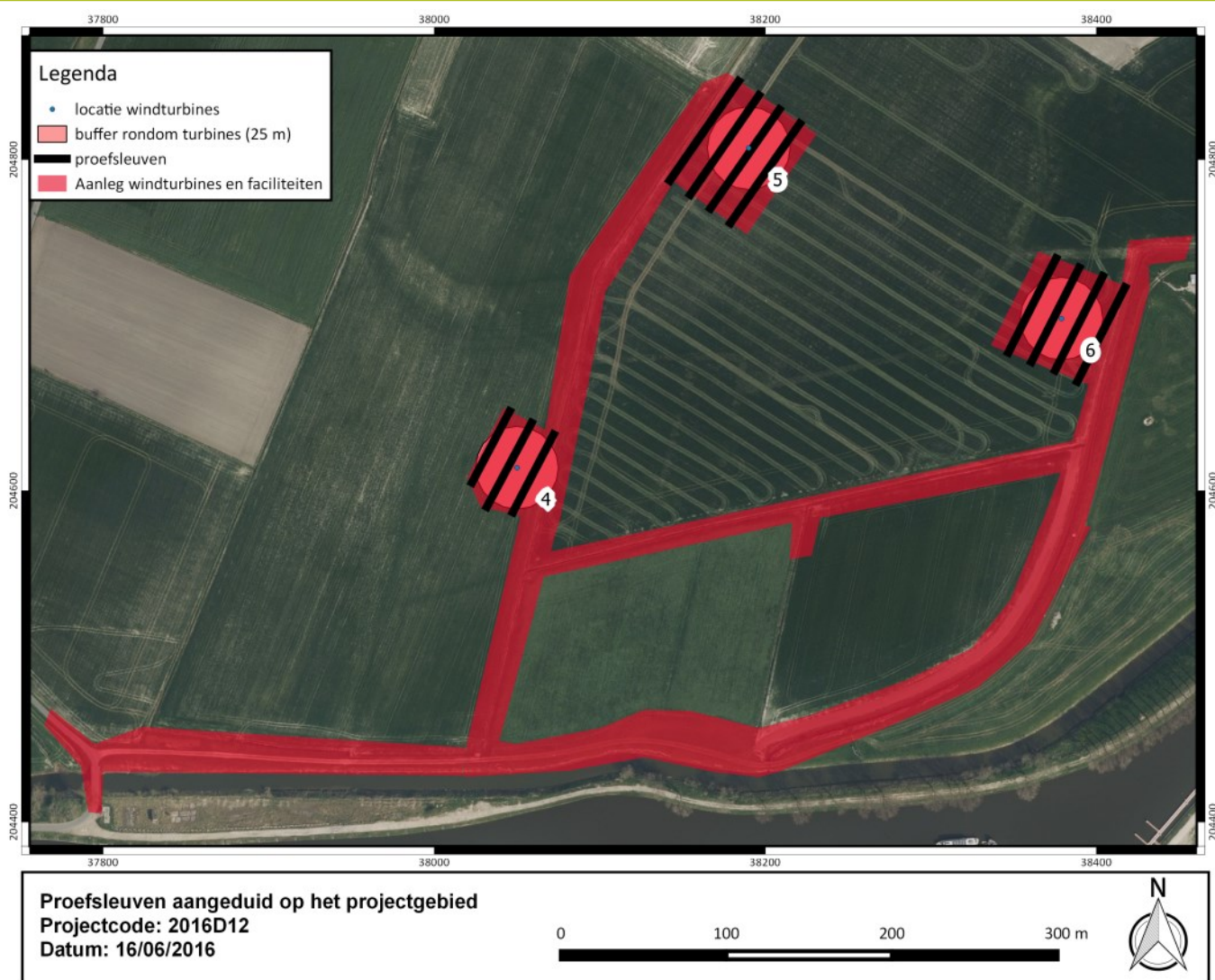
2.3.2 Onderzoeksstrategie en methode

Voor de locatie van turbine 4, 5 & 6 wordt een proefsleuvenonderzoek aanbevolen op locatie van de windturbines en belendende (tijdelijke) werkzones. Het onderzoek dient uitgevoerd te worden conform de bepalingen van de Code van Goede Praktijk met betrekking tot een proefsleuvenonderzoek op sites zonder complexe verticale stratigrafie (artikel 8.6.(1) & 8.6.2).

Dit proefsleuvenonderzoek dient een statistisch representatief deel van het terrein te inventariseren m.a.w. het dient groot genoeg te zijn om eventuele resultaten te kunnen extrapoleren naar de rest van het terrein. De voorkeur gaat uit naar een inplanting in een regelmatig patroon indien mogelijk.

De terreininventarisatie dient minstens 10% van de oppervlakte te beslaan (ca. 885m²) en, indien wenselijk 2,5% in de vorm van kijkvensters en dwars- of volgsleuven (ca. 220m²). Deze kijkvensters dienen groot genoeg te zijn om de onderzoeksvragen te beantwoorden.

De sleuven dienen aangelegd te worden door een rupskraan met platte bak van minimaal 2m breed en deze moet over voldoende vermogen te beschikken om een vlotte werking te garanderen (bv Hitachi Zaxis 210, Caterpillar 318T,...). De proefsleuven worden laagsgewijs uitgegraven door de kraan, onder begeleiding van de veldwerkleider.

Figuur 24: proefsleuvenschets weergegeven op een orthofoto (winteropname, middenschallig, 2015, bron: Geopunt).

Waar sleuven gegraven worden voor kabels en de wegkoffer, dient een actieve werfbegeleiding te gebeuren. Deze werfbegeleiding moet uitgevoerd worden conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk artikel 19.

Een actieve werfbegeleiding impliceert dat de archeologisch aannemer aanwezig is bij de werken. De archeoloog is gebonden aan de aanlegdiepte van de weg en bijhorende kabelgeulen (in de praktijk respectievelijk tussen 25cm –MV en 80 tot 140cm –MV). Archeologische sporen of relictten die minder diep reiken dan de aanlegdiepte dienen volledig afgewerkt en gedocumenteerd. Sporen die dieper reiken dan de weg- of kabelaanlegdiepte dienen enkel afgewerkt als deze door de aanlegdiepte tot op betekenisvolle diepte verloren dreigen te gaan.

Hoewel de archeologische meldingsplicht bestaat is het voor een kraanmachinist die de grondwerken uitvoert namelijk zo goed als onmogelijk menselijke resten of vondstconcentraties die op gesneuvelden wijzen waar te nemen vanuit zijn/haar cabine. Het kan ethisch niet verantwoord worden dat deze resten verloren zouden gaan. Hierbij vormt de werfbegeleiding de meest kosteneffectieve oplossing.

2.3.3 Personeel

Het veldwerkteam bestaat minimaal uit:

-een veldwerkleider (onder leiding van een erkend archeoloog). Deze veldwerkleider beschikt over voldoende ervaring op kustpolders in Vlaanderen. Minimaal dient deze veldwerkleider minstens 10 prospecties met ingreep in de bodem hebben uitgevoerd in de kustpolders en heeft minimum 6 maanden opgravingservaring op Eerste Wereldoorlogcontexten, aangetoond via CV.

-een assistent-archeoloog, hij/zij heeft minstens 5 prospecties met ingreep in de bodem uitgevoerd en heeft aantoonbare ervaring met contexten uit de Eerste Wereldoorlog.

Het veldteam wordt daarenboven bijgestaan door een aardkundige die minstens 1/3 van de duur van het veldwerk op het terrein aanwezig is.

Conform de Code van de Goede Praktijk artikel 9.3 ligt de beslissing tot natuurwetenschappelijke staalname bij de veldwerkleider.

2.3.4 Raming inzake tijd en kosten

Onderstaande kostenraming gaat uit van een niet-gefaseerde uitvoering en een obstakelvrij parcours. De aanwezigheid van een OCE-deskundige voor de begeleiding van de graafwerkzaamheden werd niet in de raming opgenomen.

2.3.4.1 Kosten

- geschatte te inventariseren oppervlakte = ca. 1100m^2 = 550 lopende meter proefsleuf van 2m breed
- verplaatsingen graafmachine (turbines liggen niet bij elkaar) en toegankelijkheid percelen (kan graafmachine in een rechte lijn naar de volgende locatie zonder gewassen te vernielen? Of dient voorziene wegkoffer gebruikt te worden, etc?)
- wetenschappelijk personeel (veldwerkleider, assistent archeoloog, aardkundige (1/3)
- graafmachine + machinist
- stelpost (werkelijke hoeveelheid) natuurwetenschappelijk onderzoek (10%budget) en fysisch antropologisch onderzoek
- uitwerking resultaten en rapportage

Kostprijs: 12.335,00 excl. BTW

2.3.4.2 Tijd

- 3 dagen veldwerkleider terrein
- 3 dagen assistent archeoloog terrein
- 1 dag aardkundige terrein
- 3 dagen graafmachine + operator aanleg-2 dagen graafmachine + operator dichten = 5 dagen
- Regie veldwerkleider + assistent archeoloog bij aanleg wegkoffer + bekabeling.
- 6 dagen veldwerkleider uitwerking + rapportage
- 1 dag aardkundige verwerking.

2.3.4.3 Vondsten

Conservatie en overdracht van de archeologische vondsten gebeurt na afloop van het archeologisch vooronderzoek en verwerking, conform de artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Bij de start van het vooronderzoek met ingreep in de bodem worden door de erkende archeoloog en Elicio NV duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de overdracht van het archeologisch ensemble aan de eigenaar of het relevante, erkende onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder van de archeologische vondsten. Indien een vervolgonderzoek noodzakelijk wordt geacht dienen de vondsten overgedragen te worden aan de uitvoerder ervan.

2.4 Uitgesteld vooronderzoek

Artikel 5.4.5 van het Onroerenderfgoeddecreet stelt het volgende: *“Als het onmogelijk of juridisch, economisch of maatschappelijk onwenselijk is om voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren, dient de erkende archeoloog de resultaten van het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bij het agentschap in als te bekrachtigen archeologienota overeenkomstig onderafdeling 7 en volgt verder de procedure omschreven in die onderafdeling.”* In onderafdeling 7 (art. 5.4.12) wordt dit vervolgt: *“In het geval dat er alleen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem plaatsvond omdat een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem onmogelijk of juridisch, economisch of maatschappelijk onwenselijk was voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning bezorgt de door de initiatiefnemer aangestelde erkende archeoloog een archeologienota aan het agentschap per beveiligde zending.(...)”*²⁰

De Memorie van Toelichting stelt bij voormeld artikel 5.4.5 van het Onroerend Erfgoeddecreet:

“Het Onroerend Erfgoeddecreet gaat uit van het principe dat het archeologisch vooronderzoek, zowel de fase zonder ingreep in de bodem als de fase met ingreep in de bodem, plaatsvindt voorafgaand aan de aanvraag van de stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning. Dit biedt immers de grootste rechtszekerheid aan de initiatiefnemer (noodzaak tot verder onderzoek, kosten, termijnen, ...), en tevens de grootste garantie op een optimale omgang met eventuele archeologische sites en artefacten (fysiek behoud, planaanpassing, opgraving, ...). In uitzonderlijke gevallen is het echter niet mogelijk of opportuun om reeds ingrepen uit te voeren op het terrein. Daarom kan de erkende archeoloog uitzonderlijk voorstellen het archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem pas uit te voeren na het verkrijgen van de vergunning. De redenen hiervoor dienen uitvoerig te worden gemotiveerd in de archeologienota die het resultaat is van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het kan bv. onmogelijk zijn om het terrein te onderzoeken wanneer dit nog bebouwd is of de initiatiefnemer nog niet de zakelijk rechthouder is, of onwenselijk het onderzoek uit te voeren indien er grote onzekerheid bestaat over het verkrijgen van de vergunning of de ingrepen plaatsvinden in een waardevol gebied waar eerst andere sectorale afwegingen gemaakt dienen te worden. Indien geopteerd wordt om het vooronderzoek met ingreep in de bodem pas uit te voeren na het verkrijgen van de stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning, dient de uitzonderingsprocedure gevolgd te worden zoals omschreven in onderafdeling 7.”

Conform art. 5.4.5 van het Onroerenderfgoeddecreet is het in het geval van project Windpark Nieuwpoort/Middelkerke niet wenselijk om al het noodzakelijke archeologisch vooronderzoek uit te voeren voorafgaand aan de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning, en dit om zowel juridische redenen, zoals hieronder wordt verduidelijkt:

- deze ingreep wordt thans niet juridisch wenselijk geacht daar de vergunningsaanvrager geen eigenaar is van het terrein, de opdrachtgever werkt immers met een recht van opstal en erfdienstbaarheden die slechts gevestigd worden bij bekomen vergunning.
- deze ingreep vergt een omstandige afweging of de vergunde ingreep überhaupt wel wenselijk is, in casu van een windpark wordt immers een lokalisatienota of zoals in Nieuwpoort-Middelkerke zelfs een projectMER opgemaakt voorafgaand aan een vergunningtraject dat zich dan pas uitspreekt over de wenselijkheid van het project (waarbij tevens aspecten als geluid – slagschaduw – natuur - ... de revue passeren)

Aangezien de opdrachtgever geen eigenaar is van het terrein lijkt het te voorbarig om reeds een on site voortraject uit te voeren en wordt er beargumenteerd om voor een uitgesteld vooronderzoek te gaan.

²⁰ 12 JULI 2013. - Decreet betreffende het onroerend erfgoed (Onroerenderfgoeddecreet), geraadpleegd op 25/05/2016 op http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&table_name=wet&cn=2013071244

2.5 Conclusie

Elicio NV plant de bouw van 6 nieuwe windturbines in Middelkerke/Nieuwpoort. Dit windpark bestaat uit 2 clusters van elk 3 turbines waarvan één ten westen van het kanaal Plassendaele-Nieuwpoort en één ten oosten ervan.

Op basis van de landschappelijke gegevens kon reeds bepaald worden dat archeologisch onderzoek op de oostelijke cluster van geen nut is. In recente jaren werd er klei gewonnen in functie van baksteenproductie. Hierdoor is de kans dat zich nog ongeroerde archeologie in de ondergrond bevindt zo goed als onbestaand.

Ter hoogte van de westelijke cluster kan, op basis van het beschikbaar bronmateriaal, aangenomen worden dat het archeologisch niveau nog intact is. Historische bronnen wijzen op de mogelijke aanwezigheid van middeleeuwse resten, die in verband kunnen gebracht worden met de hoeve met walgracht op enkele honderden meter ten noordoosten van het plangebied.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog vormde het terrein onderdeel van de frontzone, en was een fel bevochten sector tijdens de “slag om de IJzer”. De hoeve met walgracht ten noordoosten werd ingericht als een belangrijk steunpunt en veldhospitaal. Op het plangebied zelf zijn geen structuren herkend maar kunnen niet uitgesloten worden, mede omdat luchtfotografie in het begin van de oorlog nog niet systematisch werd toegepast. Ook de aanwezigheid van menselijke resten kan niet uitgesloten worden. In de Tweede Wereldoorlog werd ten noorden van de hoeve een artilleriestelling ingericht, hoewel dit conflict weinig grondvaste sporen heeft nagelaten is niet uitgesloten dat er relictten worden aangetroffen. Met betrekking tot beide conflicten moet gewezen worden op de grote kans dat nog niet-ontplofte munitie wordt aangetroffen.

Op basis van voorgaande informatie en de kwetsbaarheid van het archeologisch potentieel is besloten een proefsleuvenonderzoek te adviseren op de locaties van de windturbines en werkzones van de westelijke cluster windturbines. Voor de wegkoffer en kabelgeulen wordt een werfbegeleiding aanbevolen in functie van gesneuvelden. Het terreinwerk dient uitgevoerd te worden volgens de Code van de Goede Praktijk.

Deel 3 Bibliografie

BARTON P. – Passendale, Slagveld van Wereldoorlog I

BLOES G., Geschiedenis van de Grote Bamburghoeve, in Graningate, Jg. 1, 1982, nr. 2, p. 115-117.

CHIELENS P. e.a. - De laatste getuige – Het landschap van Wereldoorlog I in Vlaanderen.

De Vriendt, B., Derde, W. & Carman, J. 2011: De inventarisatie van slagvelden van vóór WOI in Vlaanderen. Begeleidend rapport, onuitgegeven rapport, VIOE.

DEBAEKE S. – Oud ijzer – De frontstreek bedolven onder levensgevaarlijke oorlogsmunitie.

FLEISCHMAN Théo; La Ferme Groote-Bamburg, un episode de la bataille de l'Yser, Brussel, z.d.

FRANCART P. : La Côte Belge 1940/44 Le Mur de l'Atlantique Tome 1, Brussel, 1988

Inventaris Agentschap Onroerend Erfgoed

Jacobs, P., De Ceukelaire, M., Moerkerke, G., Polfliet, T., (2002). Toelichtingen bij de Geologische Kaart van België, Vlaams Gewest, Kaartblad 4-5-11-12, Blankenberge-Westkapelle-Oostduinkerke-Oostende. (1/50.000). Belgische Geologische Dienst.

Jacobs, P., Van Beirendonck, F. & Mostaert, F., (2004). Toelichting bij de Quartairgeologische kaart, kaartbladen 4-5-11-12, Blankenberge-Westkapelle-Oostduinkerke-Oostende. Universiteit Gent.

LAMBRECHT Eddy: Een Britse loopgraafoverval op de Grote Bamburghoeve in: Schrapnel, 1ste kwartaal 2010

Mestdag H., 1991. Archeologische Inventaris Vlaanderen band XIV, Mannekensvere, Gent.

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.